

Hoe begeleid je jouw leerling bij
het vinden van
een passende studiekeuzeactiviteit?

**‘Wegwijzer studiekeuzeactiviteiten
hoger onderwijs’**

Marieke Siebrecht
Foekje Verhülsdonk

OPeRA Conferentie 2023

Kennismaken

Foekje Verhülsdonk

Decaan mavo-havo-vwo, Montessori Lyceum Amsterdam (MLA#2)
Secretaris Amsterdamse Kring van Schooldecanen (AKS)

Marieke Siebrecht

Adviseur Aansluiting v(s)o-hbo, Hogeschool van Amsterdam

OPeRA Werkgroep *Afstemming studiekeuzeactiviteiten*

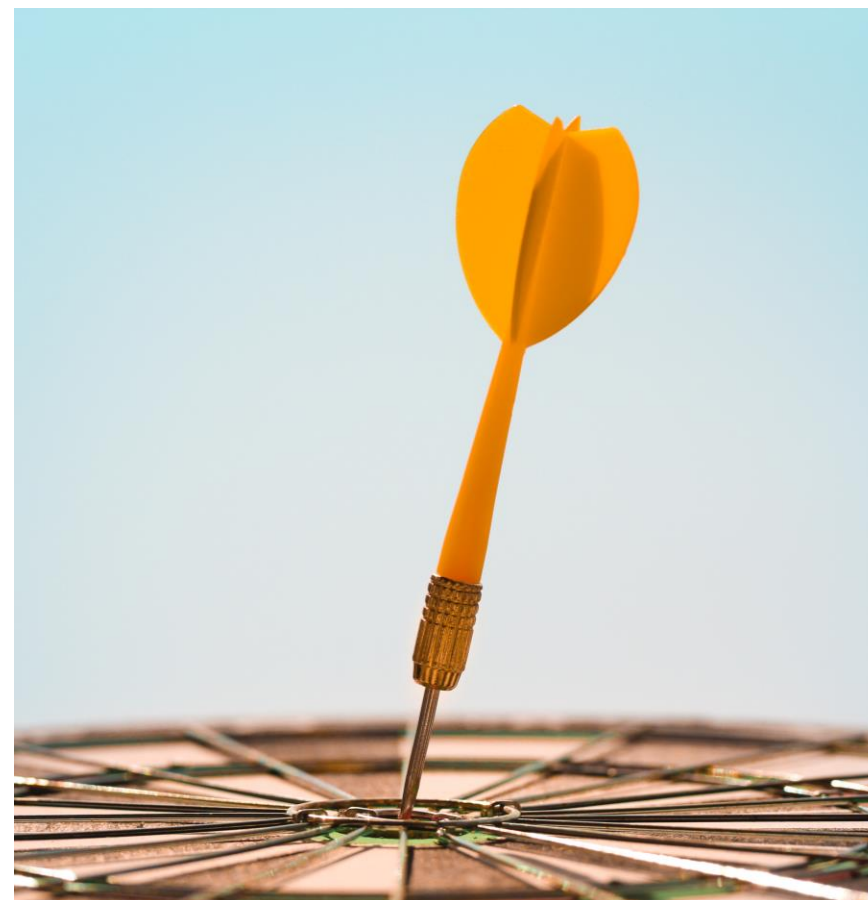
VU, UvA, HvA, Inholland, Amsterdamse Kring van Schooldecanen (AKS),
Samenwerkingsverband vo A'dam-Diemen (SWV vo), Expertisepunt LOB

Wie zijn jullie?

Doel van de workshop

Aan het einde van deze workshop:

- Weet je hoe je de wegwijzer kunt inzetten om de leerling tot actie te stimuleren.
- Kun je als **DECAAN** je mentoren op school informeren en trainen over de inzet van de wegwijzer bij gesprekken met leerlingen over hun studiekeuzeprocess.
- Heb je als **SCHOOLLEIDER** inspiratie om loopbaanontwikkeling en –begeleiding in te bedden in de hele school.

Wat gaan we doen?

- ❖ Voorgeschiedenis regionale samenwerking vo-ho
- ❖ Totstandkoming Wegwijzer
- ❖ Uitleg gebruik Wegwijzer
- ❖ Aan de slag
- ❖ Hoe nu verder?

NB Deze presentatie kan gebruikt worden als **Train de trainer voor mentoren**. De informatie op de slides kan overgenomen worden.

Wat vooraf ging

Mei/ juni 2020: eerste online contact AKS met contactpersonen ho in Amsterdam: VU, UvA, Inholland en HvA.

Wegens succes vervolgd naar zeswekelijks online contact, uitgebreid met Expertisepunt LOB en SWV vo.

Vanuit decanenkring signaal: mentoren en decanen zien 'door de bomen het bos niet meer' in studiekeuzeactiviteiten.

--> Heeft geleid tot een werkgroep met een opdracht vanuit OPeRA.

Opdracht sluit aan op een aanbeveling uit het adviesrapport van de OPeRA-werkgroep Studiekeuzebegeleiding (2019).

Opdracht & werkgroep

- **Situatie:** Groot aanbod van live en online informatie en activiteiten, geen éénduidige benaming, welke activiteit levert welke kennis en ervaring op voor de leerling?
- **Wens:** Inzicht in het aanbod van studiekeuzeactiviteiten van het hoger onderwijs. *Welk aanbod is op dit moment in het keuzeproces van deze specifieke studiekiezer het meest passend?*
- **Opdracht:** Ontwerp een duurzaam product voor de begeleiders van leerlingen bij het studiekeuzeproces.
- **Samenwerking** met eerder genoemde partners van het overleg:

vo-ho netwerk OnderwijsPartners Regio Amsteraam

Hogeschool van Amsterdam

Proces van ontwerp tool

- Inlezen in **literatuur**
- Brainstormen en benadering kiezen:
wat levert de activiteit op voor de leerling?
- Koppelen aan fases van het studiekeuze-proces en de loopbaanvragen die de leerling (eigenlijk) heeft.
- In kaart brengen **eigen aanbod activiteiten** door instellingen.
- Opstellen **containerbegrippen** van soorten activiteiten.
- Maken koppeling van **loopbaanactiviteit naar zoekterm** op eigen website.

Eindproces wegwijzer

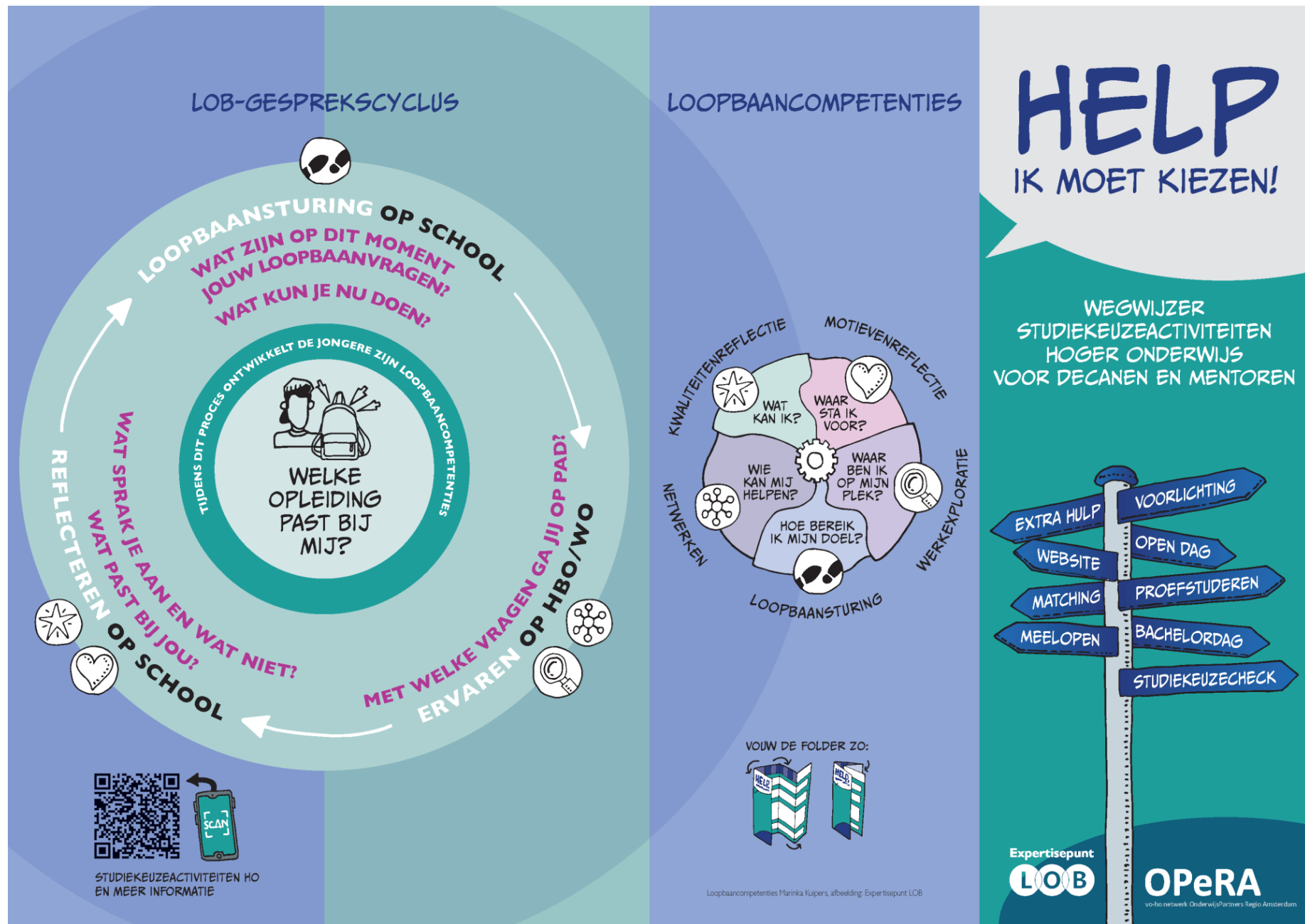
- Nadenken over **lay-out** tool!
- Ontwikkelen [Animatie](#) over gebruik tool.
- **Verspreiden** tool onder gebruikers: decanenkringen (en via hen mentoren).

LOOPBAANVRAGEN		STUDIEKEUZEACTIVITEITEN HOGER ONDERWIJS						STAPPEN IN HET KEUZEPROCES
		VOORLICHTING OP SCHOOL OF IN DE REGIO*	EXPLORATIE VIA WEBSITE	BEZOEK OPEN DAG	PROEF- STUDEREN / HEELOPEN	STUDIEKEUZE- CHECK/ MATCHING/ SELECTIE	VOORBEREIDING START STUDEREN	
BEWUSTWORDING ZELFCONCEPT								BEWUSTWORDING ZELFCONCEPT
 01	Wat vind ik belangrijk? Waar ga ik voor?							Inzicht in motieven, drijfveren en waarden
 02	Wat past bij mij (op dit moment)?							Inzicht in kwaliteiten, eigenschappen, interesses en studievoordigheden
BEWUSTWORDING KEUZEPROCES/ MAKEN VAN EEN KEUZE								BEWUSTWORDING KEUZEPROCES/ MAKEN VAN EEN KEUZE
 03	Wat kan ik doen? Hoe pak ik het aan?							Actieplan: inzicht in stappen keuzeproces en kennis van studiekeuzeactiviteiten
 04	Wat heb ik gedaan? Wat vond ik daarvan? Weet ik genoeg om te kiezen?							Reflectie op eigen proces
BREED EXPLOREREN								BREED EXPLOREREN
 05	Welk vervolgonderwijs is er? Wat wordt er van mij verwacht?							Kennis van vervolgonderwijs en de verschillen: mbo, hbo/wo, ad/bachelor
 06	Ik wil iets met...? Welke opleidingen passen hierbij?							Kennis interessegebieden
 07	Wat is mijn eerste indruk?							Sfeer instelling: website, stad, gebouw, docenten, studenten
 08	Wie/wat kan mij helpen?							Kennis van hulpbronnen bij: studiekeuze, toelaatbaarheid en bijzondere omstandigheden
DIEP EXPLOREREN								DIEP EXPLOREREN
 09	Wat leer ik hier? Hoe leer ik hier?							Kennis van de inhoud van een opleiding Kennis van de manier van lesgeven
 10	Wat kan ik ermee?							Kennis van toekomstmogelijkheden/ werkveld/beroepen
 11	Hoe is het hier écht? Voel ik me hier thuis?							Sfeer op de opleiding: studenten, docenten, gebouw, stad
 12	Wat moet ik (op tijd) regelen?							Praktische kennis over toelating, inschrijving, studiekeuzecheck/matching/selectie, enz.
KIEZEN								BINDING AAN DE KEUZE
 13	Welke opleiding past op dit moment het best bij mij?							Keuze definitief maken
 14	Wat kan en moet ik nog doen om te kunnen starten?							Inschrijving afronden, studiefinanciering regelen, deelnemen aan introductie, enz.
* georganiseerd door de school en/of deconcerning								

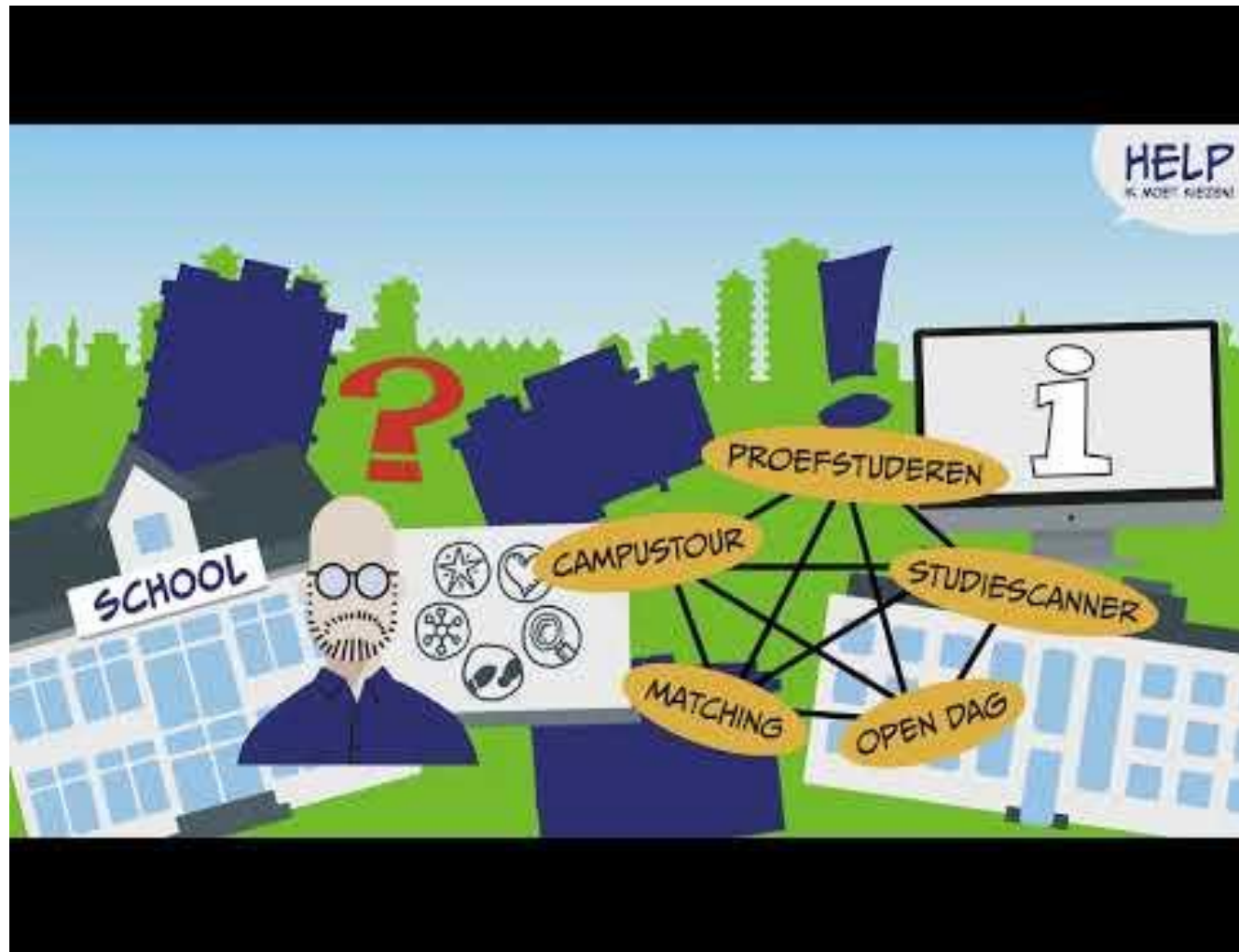
* georganiseerd door de school en/of deconstrèring

VOOR DE KOPPELING NAAR DE STUDIEKEUZEACTIVITEITEN PER INSTELLING: GEBRUIK ONDERSTAANDE ZOEKTERMEN + DE INSTELLINGSNAAM IN JE BROWSER

LOOPBAANVRAGEN	STAPPEN IN HET KEUZEPROCES	Zoekterm + HvA Hogeschool van Amsterdam	Zoekterm + Inholland inholland hogeschool	Zoekterm + UvA UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM	Zoekterm + VU VRIJE UNIVERSITEIT AMSTERDAM
BEWUSTWORDING ZELFCONCEPT	BEWUSTWORDING ZELFCONCEPT	BEWUSTWORDING ZELFCONCEPT	BEWUSTWORDING ZELFCONCEPT	BEWUSTWORDING ZELFCONCEPT	BEWUSTWORDING ZELFCONCEPT
1. Wat vind ik belangrijk? Waar ga ik voor?	Inzicht in motieven, drijfveren en waarden	EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Hulp bij studiekeuze - Open dag (activiteit: Studiekeuzeplein)	EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Studiekeuzetest - Open Dag (activiteit: Studiekeuze? Wij helpen je (o.a. competentiespel)) - Studiekeuzegebesprek of studiekeuze-workshop	EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Studiescanner - Open Dag / Bachelordag: speedcoachen - Studiekeuze-workshop (online) - Studie kiezen	EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Studie kiezen - Studiekeuze in zes stappen - Studie inspirator - Open Dag / Bachelordag activiteit
2. Wat past bij mij (op dit moment)?	Inzicht in kwaliteiten, eigenschappen, interesses en studievaardigheden	EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Hulp bij studiekeuze - Open dag (activiteit: Studiekeuzeplein)	EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Studiekeuzetest - Open Dag (activiteit: Studiekeuze? Wij helpen je (o.a. competentiespel)) - Studiekeuzegebesprek of studiekeuze-workshop	EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Studiescanner - Open Dag / Bachelordag: speedcoachen - Studiekeuze-workshop (online) - Studie kiezen	EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Studie kiezen - Studiekeuze in zes stappen - Studie inspirator - Open Dag / Bachelordag activiteit
BEWUSTWORDING KEUZEPROCES MAKEN VAN EEN KEUZE	BEWUSTWORDING KEUZEPROCES MAKEN VAN EEN KEUZE	BEWUSTWORDING KEUZEPROCES MAKEN VAN EEN KEUZE	BEWUSTWORDING KEUZEPROCES MAKEN VAN EEN KEUZE	BEWUSTWORDING KEUZEPROCES MAKEN VAN EEN KEUZE	BEWUSTWORDING KEUZEPROCES MAKEN VAN EEN KEUZE
3. Wat kan ik doen? Hoe pak ik het aan?	Actieplan: inzicht in stappen keuzeproces en kennis van studiekeuzeactiviteiten	EXPLORATIE VIA WEBSITE - Hoe kies ik EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Hulp bij studiekeuze - Open dag (activiteit: Studiekeuzeplein) VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - Student in de klas (les: Hoe kies ik)	EXPLORATIE VIA WEBSITE - Studie kiezen - Open Dag: wat kun je verwachten - Open Dag: tipsvoorlopendag EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Open Dag (activiteit: Studiekeuze? Wij helpen je) VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - Workshop LDB algemeen - Workshop Studiekeuze Adviescentrum SAC on Tour	EXPLORATIE VIA WEBSITE - Studie kiezen EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Bachelordag/ Open Dag: speedcoachen - Studiekeuze-workshop (online)	EXPLORATIE VIA WEBSITE - Studie kiezen EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Studie kiezen - Studie inspirator - Open Dag / Bachelordag activiteit
4. Wat heb ik gedaan? Wat vond ik daarvan? Weet ik genoeg om te kiezen?	Reflectie op eigen proces	EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Hulp bij studiekeuze - Open dag (activiteit: Studiekeuzeplein)	EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Studiekeuzegebesprek of studiekeuze-workshop - Open Dag (activiteit: Studiekeuze? Wij helpen je) EXPLORATIE VIA WEBSITE - Vraagstukkenstudent	EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Bachelordag/ Open Dag: speedcoachen - Studiekeuze-workshop (online) EXPLORATIE VIA WEBSITE - Studie kiezen	EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Studie kiezen - Studie inspirator - Open Dag / Bachelordag activiteit
BREED EXPLOREREN	BREED EXPLOREREN	BREED EXPLOREREN	BREED EXPLOREREN	BREED EXPLOREREN	BREED EXPLOREREN
5. Welk vervolgonderwijs is er? Wat wordt er van mij verwacht?	Kennis van vervolgonderwijs en verschillen mbo, hbo/wo, ad/bachelor	VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - ASTRAK, Edukschool en dergelijke - Student in de klas (les: Overstap naar het hbo) EXPLORATIE VIA WEBSITE - Onderwijsvormen - Opleidingen + filter Opleidingsniveau - Opleidingen + filter Opleidingsvariant BEZOEK OPEN DAG - Open dag (activiteit: Studiekeuzeplein)	VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - ASTRAK, Edukschool en dergelijke - Workshop LDB algemeen - Kennismakingactiviteit / Inholland Experience Meet & Greet EXPLORATIE VIA WEBSITE - Opleidingen + filter Opleidingstype - Opleidingen + filter Opleidingvorm - vraagstukkenstudent BEZOEK OPEN DAG - Open Dag (activiteit: Relaxed studeren? Dat doe je samen!)	VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - ASTRAK, Edukschool en dergelijke EXPLORATIE VIA WEBSITE - Bachelor verschillen universiteit of hbo - Studie kiezen - chatten met studenten BEZOEK OPEN DAG - Bachelordag/Open dag EXTRA HULP BIJ STUDIEKEUZE - Bachelordag/ Open dag: speedcoachen - Studiekeuze-workshop (online)	VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - ASTRAK, Edukschool en dergelijke EXPLORATIE VIA WEBSITE - Bachelor BEZOEK OPEN DAG - Open Dag / Bachelordag
6. Ik wil iets met...? Welke opleidingen passen hierbij?	Kennis interessegebieden	VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - ASTRAK, Edukschool en dergelijke EXPLORATIE VIA WEBSITE - Opleidingen + filter Richting	VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - ASTRAK, Edukschool en dergelijke - Inholland on Tour bus EXPLORATIE VIA WEBSITE - Interessegebieden - Studiekeuzetest - Profielvergelijker BEZOEK OPEN DAG - Open Dag (activiteit: Studiekeuze? Wij helpen je)	VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - ASTRAK, Edukschool en dergelijke EXPLORATIE VIA WEBSITE - Studiescanner - Interessegebieden - Bachelor BEZOEK OPEN DAG - Speedcoachen - Opleidingsmarkt	VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - ASTRAK, Edukschool en dergelijke - Pre University College EXPLORATIE VIA WEBSITE - Bachelor BEZOEK OPEN DAG - Open Dag / Bachelordag
7. Wat is mijn eerste indruk?	Sfeer instelling: website, stad, gebouw, docenten, studenten	VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - ASTRAK, Edukschool en dergelijke - Student in de klas (les: Overstap naar het hbo) EXPLORATIE VIA WEBSITE - Online meelopen Instagram - Opleiding - Open dag: Hoe bereid ik me voor BEZOEK OPEN DAG - Open dag	VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - ASTRAK, Edukschool en dergelijke - Meet & Greet EXPLORATIE VIA WEBSITE - Locaties (virtuele tour (You Tube)) - Opleiding - Open Dag: voorbereiding/tips BEZOEK OPEN DAG - Open Dag	VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - ASTRAK, Edukschool en dergelijke EXPLORATIE VIA WEBSITE - Bachelor - Campus tour app - Virtual campus tour BEZOEK OPEN DAG - Bachelordag/ Open dag - Proefstuderen	VOORLICHTING OP SCHOOL/IN DE REGIO - ASTRAK, Edukschool en dergelijke - Pre University College EXPLORATIE VIA WEBSITE - Bachelor - Campus tour BEZOEK OPEN DAG - Open Dag / Bachelordag

Video -wegwijzer

Dus: de wegwijzer

- Is een hulpmiddel voor mentoren in het gesprek met de leerling.
- Maakt inzichtelijk voor de leerling in welke fase van het studiekeuzeproces de leerling zit.
- Ondersteunt de leerling bij het verhelderen van de voor de leerling relevante loopbaanvraag en stimuleert tot actie.

Aan de slag met de wegwijzer

- Bekijk zelf de wegwijzer:
Wat is je eerste indruk?
Wat kun je ermee in gesprek met een leerling?
- Bespreek met de persoon naast je:
Hoe kun je de wegwijzer inzetten op jouw school?
- Plenaire terugkoppeling.

Rollenspel

In tweetallen:
Een leerling/studiekiezer
Een begeleider

- ✓ Ontdek in gesprek welke vraag op dit moment relevant is voor de leerling
- ✓ Bekijk samen welke activiteit daarbij het beste aansluit
- ✓ Met welke zoekterm kan de leerling aan de slag?

Gebruik de wegwijzer, de gesprekstechnieken en de 4 A's

De vier A's

Aandachtig aanwezig: Basis voor zorgvuldig luisteren, de leerling weet dat je er voor hem/haar/hen bent en wordt aangemoedigd om open te zijn.

Aansluiting: Sluit aan bij het verhaal. Vat samen en volg de leerling door vragen te stellen: "en wat nog meer..?" Vertragen bij snelle antwoorden en meegaan met de energie die vrijkomt, bv. in houding/mimiek: "ik zie het aan je..."

Acceptatie zonder oordeel: Je zegt eigenlijk: "ik probeer jou echt te begrijpen". Dit betekent: jezelf accepteren en het feit dat jij er misschien iets van vindt niet laten zien.

Authenticiteit: Wees jezelf, wees je bewust van jouw kwaliteiten en valkuilen.

Vragen stellen

De kwaliteit van de vraag bepaalt de kwaliteit van het antwoord.

- Luister actief (LSD).
- Stel open vragen: Wat..? Wanneer...? Hoe...? Vermijd "Waarom..?"
- Vraag dóór: ...en dan? ...en wat nog meer? ...wat is daarvoor nodig?
- Wees oprecht nieuwsgierig.
- Stel positieve vragen: je wil bekrachtigen en stimuleren.
- Stilte mag er zijn.

Gesprekstechnieken

GESPREEKSTECHNIEKEN

GEbruik LSD

LUISTEREN
SAMENVATTEN
DOORVRAGEN

LAAT OMA THUIS

OPINIES
MENINGEN
ADVIEZEN

WEES EEN OEN

OPEN
EERLIJK
NIEUWSGIERIG

DENK AAN ANNA

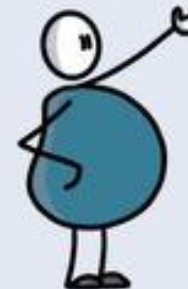
ALLES
VRAGEN
NIETS
AANNEMEN

SMEER NIVEA

NIET
INVULLEN
VOOR
EEN
ANDER

MAAK JE DIK

DENK
IN
KWALITEITEN

[Youngworks: 6 tips voor betere communicatie met jongeren](#)
[Printversie in pdf](#)

OPeRA

vo-ho netwerk OnderwijsPartners Regio Amsterdam

6 TIPS VOOR EFFECTIEVE GESPREKKEN MET JONGEREN

LSD

LUISTEREN, SAMENVATTEN,
DOORVRAGEN

1. GEbruik LSD

Jongeren hebben behoefte aan iemand die hen helpt met het structureren van gedachten en ideeën. Vert het verhaal regelmatig kort samen en laat hen of haar reageren. Vraag door als iets onduidelijk is. Stel veel korte open vragen. Handige woorden die de ander uitnodigen tot praten zijn: Vertel? Hoezo? Want? Dus? En?

OMA

ORDELEN, MENINGEN,
ADVIEZEN

2. LAAT OMA (WAT VAKER) THUIS

Jongeren zijn gevoelig voor het oordeel van volwassenen en interpreteren emoties van volwassenen al snel negatief. Als een jongere jou iets vertelt, laat dan je eigen oordelen, ideeën en adviezen even voor wat ze zijn, zodat je empathisch kunt luisteren met een open houding.

ANNA

ALTIJD NAVRAGEN, NOOIT
AANNEMEN

3. NEEM ANNA MEE

Als je vaker gesprekken hebt met jongeren, kan het gebeuren dat je te snel een conclusie trekt. Dan denk je al te weten wat de vraag of het probleem van een jongere is voordat hij of zij is uitgesproken. Neem niet zomaar aan dat je begrijpt wat iemand bedoelt. Vraag bij twijfel altijd even na of het klopt. Gebruik zoveel mogelijk je eigen woorden en vermijd jongerentaal. Probeer ook te letten op je toon: wees vriendelijk en begripvol.

NIVEA

NIET INVULLEN VOOR
EEN ANDER

4. SMEER NIVEA

Als iets je niet duidelijk is, of als je een jongere al langer kent, vul je al snel andermans bedoelingen zelf in. Dit gebeurt vaak door tijdsdruk ('ok, ik heb even vijf minuten') of door vermoeidheid. Je kunt dit voorkomen door vaker na te vragen of je het verhaal of de intentie goed hebt begrepen en door echt de tijd te nemen voor elk gesprek.

OEN

OPEN, EERLIJK,
NIEUWSGIERIG

5. WEES EEN OEN

Jongeren kunnen fellos aanvoelen of je echt naar ze luistert. Maak je hoofd even leeg voor het gesprek begint, zodat je zo min mogelijk bent afgeleid door andere zaken. Sta open voor het verhaal van de jongere, maak dit duidelijk, geef deze echt een kans iets uit te leggen en blijf oprecht nieuwsgierig. Ga op zoek naar de vraag achter de vraag en wees altijd eerlijk.

DIK

DENK IN
KWALITEITEN

6. MAAK JE NIET DIK

Zeker bij wat moeilijke gesprekken kijk je al snel naar wat er fout ging of naar wat iemand nog niet zo goed kan. Dat doen jongeren zelf ook. Kijken naar fouten is leerzaam, maar vergeet ook niet te kijken naar wat goed ging. Jongeren komen sneller in actie door positief geformuleerd advies dat is gericht op de toekomst (Wat kan ik de volgende keer beter doen?), in plaats van: Wat had ik toen anders kunnen doen?

Blijf op de hoogte! Volg de meest recente trends en informatie over onderwijs en jongerencultuur op www.youngworks.nl.

Rollenspel & terugkoppeling

GESPREKSTECHNIEKEN

GEBRUIK LSD

LUISTEREN
SAMENVATTEN
DOORVRAGEN

LAAT OMA THUIS

OPINIES
MENINGEN
ADVIEZEN

WEES EEN OEN

OPEN
EERLIJK
NIEUWSGIERIG

DENK AAN ANNA

ALLES
VRAGEN
NIETS
AANNEMEN

SMEER NIVEA

NIET
INVULLEN
VOOR
EEN
ANDER

MAAK JE DIK

DENK
IN
KWALITEITEN

4 A's

Aandachtig aanwezig

Aansluiting

Acceptatie zonder oordeel

Authenticiteit

Luister actief

Stel open vragen: Wat/hoe/wanneer

Vraag dóór: en verder?

Wees nieuwsgierig

Stilte mag

En hoe nu verder?

Graag komend jaar jullie **feedback** over werken met de wegwijzer.

Doorontwikkeling wegwijzer

➤ Welke mogelijkheden zien wij?

Versie voor andere regio's

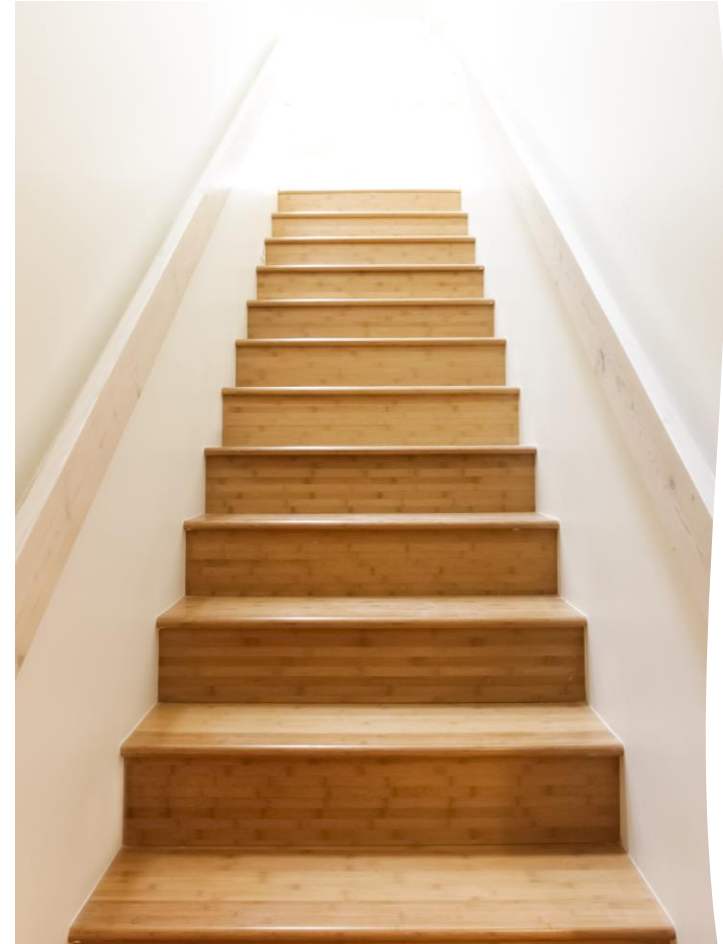
Versie voor scholen?

Versie voor leerlingen?

Versie voor klassikaal gebruik!

➤ Welke wensen heb jij voor doorontwikkeling van de tool?

Exitcard invullen

Dank voor uw aandacht

Vragen?

Meer informatie

Wegwijzer (printversie, mét addendum en handreiking) en uitlegvideo

<https://www.expertisepuntlob.nl/tools/lob-kennisbank/wegwijzer-studiekeuzeactiviteiten-hoger-onderwijs>

Gesprekstechnieken

<https://youngworks.nl/blog/6-tips-voor-betere-communicatie-met-jongeren/>

Pdf gesprekstechnieken (printenversie)

<https://youngworks.nl/wp-content/uploads/6-tips-voor-betere-communicatie-met-jongeren.pdf>

Foekje Verhülsdonk

f.verhulsdonk@hva.nl

Marieke Siebrecht

w.m.siebrecht@hva.nl